

De Evangelisch-Lutherse Gnadenkirche in Leipzig-Wahren

(oorspronkelijke gewijde naam onbekend, de huidige naam dateert van 1935)

Over de geschiedenis: Wahren ligt aan een oude afgelegen weg, die, van Merseburg of Halle komend, zich hier in de richting Taucha of Leipzig vertakte. Gedurende de 10e eeuw stichtte men in het toen nog Sorbische taalgebied op het terrein van de huidige Kirchberg een Duits steunpunt. Deze wordt pas voor het eerst genoemd toen in februari 1004 koning Henrich II in Warim een oorkonde uitreikte (Leipzig daarentegen werd pas in 1015 genoemd).

In het kielzog van de Duitse kolonisatie ontstond rond 1100 een adelstand waartoe een parochiekerk behoorde. In eerste instantie gemaakt van hout, werd deze parochiekerk nog voor 1200 vervangen door een stenen kerkgebouw. Dit metselwerk is nog grotendeels in de wanden van het altaar en in het schip aanwezig. (In 1992 werden tijdens renovatiewerken twee kleine, goed onderhouden rondboogramen herontdekt en blootgelegd). In de tweede helft van de 15^e eeuw werd een begin gemaakt met een ingrijpende reconstructie. Dit geeft de Wahrener kerk, ook vanwege de opvallende toren, de vergrote spitsboogramen van het schip alsmede het vergrote koor (het oostelijke raam heeft nog altijd de oude, sierlijke handvormbakstenen), tot op heden een onmiskenbare uitstraling.

De in 1544 begonnen en in 1562 afgesloten reformatie heeft aan het architectonische uiterlijk van de kerk niets veranderd. In 1629/'30 werd een van buiten met een maniëristische trapgevel versierd, nieuw leerlingenkoor gebouwd (de plaats voor cantor en kooreinde). Deze werd door de ridderfamilie Von Stammer tot patronaatsloge omgevormd, nadat in de westzijde van de kerk in 1697 een orgel was gebouwd van waaruit de cantor vanaf dat moment de kerkmuziek leidde.

Tevens werden de in barokstijl uitgevoerde galerijen voorzien van een tweede verdieping en in 1736 werd het laat-gotische vleugelaltaar uit 1497 in de nieuwe, met snijwerk omlijste achterwand toegevoegd.

In 1844 werd het vleugelaltaar verwijderd en vervangen door de kansel, die tot dan toe in de zuidoosthoek van het schip had gestaan. Het resultaat van de toenmalige renovatie was een lichtere en vriendelijker ruimte, die ongeveer overeenkomt met de huidige situatie.

Bij de modernisering van 1901 tot 1903 werd dankzij de kritische begeleiding door de bekende kunsthistoricus Cornelius Gurlitt (1850-1938) enerzijds veel van het middeleeuwse bouwvolume behouden. Anderzijds werden door de architect Fritz Drechsler (1861-1922) architectonische vernieuwingen doelbewust in de destijds opkomende Leipziger Jugendstil uitgevoerd. Uit deze tijd stammen ook de zijopgangen aan de toren en de trap naar de voormalige riddersloge. De zuidelijke aanbouw, het oude mortuarium, dateert daarentegen al van 1668.

Meubilair (uit meer dan 800 jaar)

Romantiek: doopvont, vroeger rood gekleurd, voor 1200; werkstuk, nu als paaskandelaber in gebruik.

Gotiek: resten van het in 1497 gebouwde vleugelaltaar (12 apostelen) en deels het onderstuk, de predella (met twee kerstafbeeldingen); uitvoering buitenzijde van middelste koorvenster.

Renaissance: grafstenen van Georg Blanck (overl. 1579) en Magdalene Blanck, geb. Von Einsiedel (overl. 1597); kansel, opmerkelijke snij- en inlegwerk van rond 1600, vanwege de verbouwing in 1844 slechts voor een deel bewaard gebleven.

Barok: grafsteen van pastoor Magister Caspar Nicolai (overl. 1707), achterwand altaar uit 1736.

Jugendstil: 2 smeedijzeren communicantenhekken (opzij van het altaar), lessenaar en houten doopsel (alles volgens het ontwerp van Fritz Drechsler 1903).

Gerhard Graf, Leipzig-Wahren, voorjaar 2010.

Vertaling DE-NL: Tony Cassese, Almelo.